

καμιά σταθερή γνώση για τα κοινωνικά του συφέροντα, και παραδέρνεται από τις αεροθεωρίες και τις αεροκουθέντες κάθε του εκμεταλλευτή. Ο στρατός του εκμεταλλεύτηκε την πνευματική του κατάντια και τον έσκουνησε σε ψεύτικη επανάσταση, για να ώφειλεται του λόγου του. Η πολιτική της πλουτοκρατικής ολιγαρχίας τον γλείφει σαν ψωρόσκυλο πετώντας του κανένα κόκκαλο, για να τον φέρη στα θολά νερά της και να τον πνίξη μιά και καλή. Κι ο λαός αυτός δά χαζός άνθρωπος πλανεμένος σε πολυσύχναστο δρόμο, γυρίζει από δω κι από κει κι ακούση τον έαυτό του, να νοιώση τη δύναμή του και να διαλέξη άτός του το δρόμο που πρέπει να ακολουθήση.

ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ Κεραική διαβάστηκε στο Πανεπιστήμιο από το Μιστριώτη ή κρίση του φετινού Σεβαστοπούλειου άγώνα για την καλλιέργεια και την εξύψωση της καθαρεύουσας. Το να λέη άνοσιαις κι άσυναρτησιαις ή γερο Μιστριώτης δεν είναι καθόλου παράξενο πράμα. Έκεινο που μάς ξαφιάζει μονάχα είναι που ύστερα από τόσες έθνικές συφορές, βρίσκονται άνθρωποι που του προσέχουνε τα λεγόμενα και τονε θαμάζουν. Τόσο βαθεία λοιπόν έχει προχωρήσει το πνεματικό σαράκι στη φυλή μας; Εύτυχως που οι θαυμαστάδες του αυτοί είναι από τους πιο γεροραμολήδες του κλασικού μας τόπου, Κανελλίδηδες, Καλαποθάκηδες, Μαυρομιχάληδες και τέτοιοι. Όλοι όσοι ξετίναξαν από πάνω τους τη μούχλα του προγονισμού, άκουνε τις φωνές του Μιστριώτη και ξεκαρδίζονται από τα γέλιοι.

ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ τις προάλλες στην έθνική μας γιορτή άκούστηκε ή δημοτική γλώσσα έπίσημα σε προσφώνηση από τους φοιτητές μας στο στεφάνωμα της στήλης του Ίερού Λόγου στο Πελούχιο. Τα γενναία παιδιά της «Φοιτητικής Συντροφιάς» το καταφέρνανε κι αυτό. Κάθε χρόνο ίσα με τώρα άκουγότανε οι ίδιες τυπικές λέξεις, ή ίδια νερόβραστη ρητορική, ή ίδια άπόκοτος φαμαραρισμός. Οι φοιτητές που άποτελούσανε την πιο ζωντανή έλπίδα του έθνους, τυλιγότανε σε νεκροσάβανα για να γιορτάσουνε τον ξεσκαλωμό της Ρωμοσύνης. Τους βάραινε ή άμορφωσία τάχατες, για ή άτιμη παράδοση των «Βυζαντικών» και των «Ορρεταϊκών»;

Όπως και να είναι, το σημαντικό βήμα που γίνηκε φέτος έδειξε πως ή νιότη μας έρχεται κορωνιασμένη με την Πίστη και την Παλληκαριά, να σπάση το τέρας του Δασκαλισμού, που ρούφηζε σταλιά σταλιά το αίμα μας έκατο χρόνια τώρα. Κ' έτσι την ίδια μέρα σε να γιορτάστηκε ή άπολύτρωση του Γένους από τους δυο μεγάλους Τύρανους: τον Τούρκο και το Δάτκαλο.

αισθητικά αυτή ή ιδέα άπαιτεί και την άρμόδια καλλιτεχνική έκφραση της και σ' αυτό είναι, θερρώ, ή μεγαλύτερη άποκλειστικότητα και μονομέρεια της ασσιαλιστικής κριτικής προσπαθείας, που άφου το φέρνει ο λόγος ή; είπωται και τούτο άκόμα στον κ. Π. Φλ., πως ο σκοπός της δεν είναι να ξαναφέρει στον ίδιο δρόμο τους τις άποπλανημένες Μούσες, όπως την ειρωνέβεται, μα να παί μόνο κι αυτή τη γνώμη της μέσα στις πολλές που λέγονται για την πνεματική μας κίνηση. Θάνα: βέβαια χαρά της άπροσεχτεί από κάποιον, όπου μπορεί να λείει κάτι σχετικά σωστό. Πώς δε φέρνει την Άλήθεια το ξέρει πρώτη ή ίδια, όπως το ξέρει και πόσο άπληρη κι άδύναμη είναι. Πέρα από τη δύναμή του δεν μπορεί να βγει κανένας με κανένα τέντωμα. Και τώρα θα της έφτανε αν της γνωριστεί από τον κ. Π. Φλ. πως και τούτη ή πλατύτερη ανάπτυξη μιας γνώμης, που είπε προτίτερη για έναν ποιητή, βγαίνει έξω από κάθε προσωπική συμπάθεια ή το αντίθετο, και μπορεί να βεβαιώσει πως θάνα προθυμη να μολογήσει την πλάνη της, αν ο κ. Π. Φλ. ή όποιος άλλος της άποδείξει πως ή αξία του ποιητή του «Αδωδεκάλογου» είναι άλλου κι όχι εκεί που αυτή τη βρίσκει, πως εκείνο που θαρρεί γ' άντιποιητικό κι άντικαλλιτεχνικό στο έργο του, είναι ή άληθινή αντίληψη της τέχνης, πως τέλος ή

Η ΑΡΒΑΝΙΤΙΑ σηκώθηκε ζητώντας να ξετινάξη την Τούρκικη σκλαβιά. Δεν ξέρουμε για την ώρα αν ή Τουρκιά θα μπορεί να σώση την επαναστατική φλόγα και να χτυπήση το κίνημα. Μα κι αν το κίνημα αυτό δι θα κερδίση τίποτα, γιατί σε λίγο πάλι θα σηκωθή ο παλληκαριόσιος λαός γυρεύοντας τη λευτεριά του, με δύναμη και θάρρος περισσότερο. Είναι ντροπή για την Εύρώπη, για τις ίδιες που κυριαρχούνε στην Εύρώπη, είναι ντροπή στον αιώνα του πολιτισμού και της κοινωνικής λευτερίας, να δυναστεύονται κάτω από τα μάτια της τέτοιοι δυνατοί μα άτυχοι λαοί, με τέτοιους άσπλαχνους τρόπους. Τους πατήσανε τον έθνισμό, τους πατήσανε τη γλώσσα, τους πατήσανε τη θρησκεία. Μα ήρθε ή δίκια ώρα να έλπίσουμε στην ένωμένη δύναμή τους, και με τη βοήθεια του Θεού να τραβήξουνε μπροστά για τη ρυλετική τους άποκατάσταση. Η Ρωμοσύνη δεν έχει παρά άμετρες συμπάθειες να δείξη στον τέτοιο έσπρον άγώνα των άδερρών της.

ΟΙ ΔΥΟ άρχηγοί των προσωπικών κομμάτων που φάγανε την Ελλάδα, ο Θεοτόκης κι ο Ράλλης, συμφωνήσανε λέει να συμπράξουνε στις εκλογές της Έθνοσυνέλευσης, κ' έτσι να βγάλουνε δική τους πλειονοψηφία και να κάμουνε δ,τι τους συμφέρει.

Νά! το σημείο που μπορεί κανείς να ζυγιάση τα προσωπικά κόμματα. Οι δυο όχθοί, μόλις καταλάβανε πως κιντουνέει ή έξουσία να μείνη για πάντα χαμένη από τα χείρα τους, ένωθήκανε και πάνε να δουλέψουνε μαζί για τα συμφέροντά τους. Αν είτανε όμως άρχηγοί σε κόμματα με αρχές, ή τέτοια άνήθικη ένωση θα μπορούσε ποτέ να γίνη; Μα οι Ρωμιοί δεν παίρνουνε χαμπάρια από τέτοια. Τραβάνε το δρόμο τους λατρεύοντας τους χαμοεούς και προσκυνώντας το ρουτζίτι.

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ
ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (με εικόνες του κ. Ν. Δύτρα).

—Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (με εικόνες της Κας Σοφίας Λασκαρίδη).

Τυπώθηκε στη Λόντρα, σε διαλεχτό χαρτί και είναι καλλιτεχνικά δεμένο.

Πουλιέται στο βιβλιοπωλείο της «Εστίας» δρ. 3,50

ποιητική βαριότητα του «Αδωδεκάλογου» είναι ίση ή άνωτερη από την «άτέλιωτη προσπάθεια» των «Έλευτέρων πολιορκημένων». Κι αυτός μου φαίεται πως είναι κι ο σκοπός της κριτικής, το να βοηθάει δηλ. στο να υίθονται καλύτερα τα πνεματικά δημιουργήματα. Κι όσο για την πρόχειρη και βιαστική αυτή δική μου κριτική δοκιμή, που ο κ. Π. Φλ. με άνάγκασε να κάμω, θα ήθελα να μην παρθεί πως έχει μοναχό σκοπό να δείξει τις σκοτινές μεριές της ποίησης και κριτικής του ποιητή του «Αδωδεκάλογου», μα σύνωρα να δύνονταν να βοηθήσει, έστω και σε μικρό, στο να νοηθεί που είναι ή μεγάλη αξία των φωτινών σημείων τους. Κ' είγω είμαι ο πρώτος που λυπάμαι γιατί από έλλειψη περισσότερων στοιχείων άναγκάστηκα να περιοριστώ σ' ένα μικρό μονάχα μέρος του έργου του ποιητή κ' έτσι να μη μπορέσω να χύσω φως περισσότερο στη θετικότερη όψη μιας προσωπικότητας, που όχι μόνο την τιμώ για τη μεγάλη σημασία του ποιητικού έργου και της γενικής δράσης της, αλλά και άτομικά δεν έχω παρά μόνο λόγους σεβασμού κι αγάπης, όπως χρωστάει να έχει κανένας μας σ' εκείνους που όδήγησαν τα πρώτα πνεματικά του βήματα.

Μόναχο, Δεκέβρης 1909.

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*

Γ'

Η ΚΑΛΗ ΜΑΣ Η ΜΑΝΝΑ

Άς βγομε παρέξω, κατά τη θάλασσα, άς σταθούμε πάνω σ' αυτό τάραχμένο το βαποράκι που μαζεύει ταξιδιώτες για τα νησιά. Άφινε τους ταξιδιώτες κι άς μαζεύονται. Ύστερα τους σεριανίζουμε αν προφτάσουμε. Κοίταξε τώρα όλόγουρά σου. Κοίταξε, κι αν μπορείς μην άπορέσης, πως γίνεται ναχη τέτοια Κόλαση τόσο μερτιά! Έέρεις σαν τί μου φαίνεται ή δοξασμένη αυτή ή «Έπιτάλοφος»; Σαν είδος εφτάφυχη άμαρτωλή που έγινε ρεζίλι στις άγκάλες των παιδιών της και των ψυχοπαιδιών της, που γέρασε στην κακορριζικιά, και πάλι στο μέτωπό της λάμπει μια χαρά, ή άναπνοή της—αυτό τ' άγέρι που μας χαδεύει—έχει μια γλώνα και δροσιά, που στέκεσαι και ρωτάς: γίνεται μαθές αυτή ή παραλυμένη ναχη τέτοια κάλλη παρθενικά; Τι να τρέχη έδω!

Φίλε μου, πολύ άπλο πράμα. Η Πόλη, καθώς και πολλές άλλες χώρες, έχει μια μάννα που την αγαπάει και τη νοιάζεται και τη στολίζει μέρα και νύχτα, πρωί, μεσημέρι και βράδυ: τέτοιες άχάριστες κόρες έχει πολλές έδω στην Ανατολή αυτή ή μεγαλόκαρδη ή μάννα—ή άθάνατη ή Φύση. Που να την άγγίξη αυτή Τούρκος! Πέτρες και σκορπιούς γεμίζει το δρόμο της για να την τρομάξη, κι αυτή περνάει και στρώνει λουλούδια σε κάθε της πάτημα. Πηγάδια της άνοιξε να πέση μέσα και να πνιγή, μα κι αν πέση, βγαίνει πάλι από τα νερά σαν την Άφροδίτη και γεμίζει χάρη τον κόσμο. Όλο τη στολίζει, τη χαδεύει, την ξανακάνει την κακιά της κόρη, ως και τα κυπαρίσσια της, που πρέπει να είναι φαρμακωμένες οι ρίζες τους, ως και κείνα τα δροσίζεις, τα ήρέφει, τα μεγαλώνει.

Γλιστράει ή φύση από τα τούρκικα χείρα σε Νεράϊδα, κι όλο βάλσαμώνει, άνεσταίνει, ζωντανεύει. Ός κ' έμας τα καταφρονεμένα δε μας ξεχνάει. Κοίτα τους επιβάτες, τί σπίθες βγάζουν τα μάτια τους! Τέτοια μάννα δεν τα ξεχνάει εύκολα τα παιδιά της. Τε φυλάει τε αίμα τους. Θα μας εύρης όλους κ' έδω Ρωμιούς. Γλώσσα, γούστα, ζυγνάδα, ρωμαίικα όλα. Όπου μπορούσε να βάλη τ' άγιο της χέρι, μας βράσταζε και μας γλύτωσε. Έκει όμως που βρήκε χαζόκοτο θρόνο ή Τούρκος και μπήκε και καλοκάθισε και μάς έκαμε κατοικιά του, μέσα στα μυστικά τα βάλια της καρδιάς που ήσχαρξίει ο άνθρωπος την έθνική την περηφάνεια και τη «λησμονησιά του έγώ», μέσα σε κείνα τα βάλια μήτε φύση μήτε πίστη δεν πόρεσε να μπή και να διώξη τη βυζαντινή την άδιαφορία και την ταπεινωση κ' έτσι πηγαίνουν οι Πολίτες το μαύρο τους το δρόμο, από χρόνο σε χρόνο, από αιώνα σ' αιώνα. Χαλνάνει ή κόσμος τριγύρω τους, ή ύψη της γης άλλάζει,—και κείνοι μένουν άκλόνηστοι: μήτε τρίχα τους δεν άλλάζει.

Δ'

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Έπρεπε, φίλε μου, να πιάσουμε από την αρχή τη δουλειά. Όχι από τον Πατριάρχη στην Άγιοσύνη του πηγαίνουμε και κατόπι.

Άρχή της δουλειάς μας έπρεπε να είναι τα Γράμματα. Αυτά είναι που κρατούν τις λαμπάδες και δείχτουνε στο Γένος το μεγάλο του δρόμο. Αυτά έπρεπε πρώτα να πάμε να προσκυνήσουμε, κ' ύστερα να σεριανίζουμε και την Πέλη. Θα μου πής πως τα Σκολιά τα βαρέθηκες. Μα δεν είχα την άλφαβήτα στο νού μου. Γράμματα τώρα πάει να πη Έθνικέ Μεγαλειό, Έλληνισμός. Δεν είναι άνάγκη να γυρεύουμε δασκάλους που διδάσκουν την άλφαβήτα, πρέπει να βρομε τους μεγάλους τους δασκάλους «του Γένους», που κρατούν την τύχη της Ρωμοσύ-

(*Η άρχή στον αριθ. 353.